

PRZYCZYTAĆ (313) *vb impf i pf*

impf (199), *pf* (88), *impf a. pf* (26); *impf* [w tym: *praes* (159), *fut złożone* (1), *imp* (5), *con* (1), *part praes act* (33)] *RejJóz* (3), *RejRozm* (2), *KromRozm I*, *KromRozm III* (3), *GliczKsiąż*, *KrowObr A4v*, *B2*, *B2v*, *RejWiz 7v*, *53v*, *Leop*, *RejZwierz*, *BibRadz Iob 29 arg*, *Prov 27/14*, *II 93b marg*, *2.Cor 5/19*, *BielKron 23v*, *173*, *198*, *Prot*, *RejAp 58v*, *61v*, *91v*, *111v*, *GórnDworz T2*, *Dd5*, *L17*, *RejPos 85v*, *164v*, *213*, *234v*, *310v* (8), *RejZwierz 119*, *139*, *139v*, *204v*, *WujJud 76v*, *126v* [2 r.], *180v*, *WujJudConf* (2), *BudNT*, *CzechRozm 6v*, *7* [2 r.], *7v*, *8v*, *10* (52), *ModrzBaz 21*, *SkarJedn ktv*, *27*, *34*, *102*, *113*, *SkarŻyw 15*, *196*, *201* [2 r.], *305*, *391*, *538*, *CzechEp *2v*, *37*, *49* [2 r.], *63*, *72* (60), *NiemObr 26*, *55*, *67*, *92*, *105*, *107*, *170*, *ArtKanc K*, *ActReg 167*, *184*, *WujNT 334*, *551*, *2.Cor 5/18*, s. 655, *Yyyyy*, *PowodPr* (2), *SkarKaz 279a*, *515b*, *579b*, *CzahTr*, *SkarKazSej*, *KlonWor*; *pf* [w tym: *inf* (24), *praet* (34), *fut* (3), *imp* (4), *con* (15), *impers* (8)] *MurzHist* (3), *MurzNT* (2), *DiarDop*, *LubPs L4v*, *GroicPorz*, *KrowObr A4*, *BibRadz *4v*, *Gen 15/6*, *I 73d marg*, *BielKron* [332³], *KwiatKsiąż*, *SarnUzn* (4), *RejAp 99*, *GórnDworz Ee6*, *RejPos 234v*, *307*, *RejZwierz 192v*, *CzechRozm 30* [2 r.], *35v*, *36*, *36v*, *51v* (17), *ModrzBaz 57*, *SkarJedn 23*, *48*, *73*, *102*, *112*, *117*, *139*, *SkarŻyw 21*, *179*, *189*, *243*, *250*, *336*, *372*, *StryjKron* (2), *CzechEp 21*, *165*, *170*, *176*, *181* [2 r.] (16), *NiemObr 105*, *137*, *ReszList*, *ArtKanc N8*, *ActReg 81*, *KochPij*, *LatHar*, *WujNT Act 7/60*, s. 425, *Rom 4/23*, *Phil 18*, *SkarKaz 43a*, *82b*, *420a*, *CiekPotr*.

a jasne.

inf przyczytać (50). ◇ *praes i fut 1 sg* przyczytám (1). ◇ *2 sg* przyczytász (7). ◇ *3 sg* przyczytą (116). ◇ *1 pl* przyczytamy (2). ◇ *2 pl* przyczytacie (5). ◇ *3 pl* przyczytają (31). ◇ *fut* [3 sg m będzie przyczytał.] ◇ *3 pl m pers* będą przyczytać (1). ◇ *praet 1 sg m* -(e)m przyczytał (1). ◇ *3 sg m* przyczytał (23). ◇ *3 pl m pers* przyczytali (10). ◇ *imp 2 sg* przyczytaj (6). ◇ *3 sg* niechąj przyczytą (1). ◇ *1 pl* przyczytajmy (2). ◇ *con 2 sg m* byś przyczytał (1). ◇ *3 sg m* by przyczytał (11). ◇ *2 pl m pers* byście przyczytali (2). ◇ *3 pl m pers* by przyczytali (1). ◇ *con praet 3 sg m* by był przyczytał (1). ◇ *impers praet* przyczytáno (5), jest przyczytáno (1) *WujNT*. ◇ *con* by przyczytáno (2). ◇ *part praes act* przyczytając (33).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przykładów) – *XVII w.*

1. Wyrażać (wyrazić) o kimś a. o czymś swoje zdanie, zwłaszcza że jest jakiś, coś uczynił, coś mu przysługuje, przypis(yw)ać; *imputare Vulg*, *JanStat*, *Cn*; *reputare Vulg*, *PolAnt*; *tribuere Modrz*, *Cn*; *statuere Vulg*; *adiudicare*, *affingere*, *arrogare*, *ascribere*, *assignare*, *assumere*, *attribuere*, *inscribere*, *referre*, *sumere Cn* [w tym: *co* (235); *komu* (190), *czemu* (41) – w tym: *czemu w a.* (34)] (233) : *RejRozm 392*; Bo hnet Ízatanowi ieli przypisowac prawdę/ bogu fałsz/ [...] bógu [!] przyczytali zázdrosć/ Ízatanowi Ízczérą przyiásń/ bogu niechcieli być posłufzni Ízataná zaś vřlucháli *MurzNT 31*, *48v*; Yákož İye to częřto przygadza/ iż wy mniřřy y křyęža ledá o co/ [...] nam ludřyom prořtym zgárdzenye kořcyořá/ á zátym řnadř y kácyrřtwo przyczytaće. *KromRozm III Q4*; *GroicPorz B*; *KrowObr 1*; IZ cie Pan Bog y řtanem/ y vřodař/ y pocřćiwym baczeniem/ obdárzyć raczył (czegoć İście nie s pochlebřtwá/ áni przeto žemći İeft právym á vřpreymie žyczřliwym przyyacyelem/ przyczytam: [...]) przetoć thy Křiářzki przypisuię *RejZwierz A2*; *BibRadz *4v*, *Prov 27/14*; Ian Reuchlin tego roku vmářł/ człowiek řtáry vřzony/ [...] przyczytáię mu nieřmiertelnořć/ dla İe⁸⁰ náuki. *BielKron 198*, [332²]v; *KwiatKsiąż Q2*; *Prot A2*; *SarnUzn D6*; *GórnDworz Dd5*; *RejPos 85v*,

342; *RejZwierc* 119; *WujJud* 180v; A iż rzecz przeciwną ftánowią ludzie vczeni: á z piłmá ś. coś fie oto inłzego pokázuie: tedy przyftoyniey ludziom omylnóść niź piłmu/ przyczytác *CzechRozm* 152, 7, 36, 40, 51, 129 (11); Sławá twoiá/ Rádziwile/ niech fię wzgorę bierze. Niechay fię wftýdzi Heretyk/ z tey nagrody twoiey. A Rádziwiłom nie przczyta obrony fwoiey. *SkarJedn ktv*; Tákiego [zwierzchnika]/ ábo po wftýtkim świećie nie máłz áni było (co kto by śmiał rzec/ práwie by od rozumu odftzedł/ y śmierć á zgubę kościołowi Bożemu przyczytác by muśiał) ábo łam ieden ieft Rzymfki Biłkup. *SkarJedn* 102, 23, 73, 112, 113; Vczył fię [św. Tomasz] pilno/ á w milczeniu y ćichości: ták iłz go towárzyfze ie^{go}/ gárdząc im/ niemem wołem zwáli: prze milczenie y fkromność iego/ tępy mu rozum przyczytáiąc. *SkarŻyw* 201; á kto ná łpráwy żywotá iego [św. Piotra z Werony] pátrzał: obronę wiáry/ płowanie kácerftwá/ podzwignienie krzyżá Chryftułowego/ káždy mu przyczytác muśiał. *SkarŻyw* 372; PRzyczytáią niektorzy Heretycy/ ná pokryćie rofterkow fwoich świętemu Bárnábie y Páwłowi niezgodę/ wtym/ iłz fię ták rozftáli. *SkarŻyw* 538; Erałmus Stella y inłzych wiele zacnych y fławnych ták ftárego iáko niedawnego wieku Hiłtorikow/ wiele o Gotach ácz rozmáicie (gdy káždy fwemu narodowi ich dzielnośći chce przczytác) piłáło. *StryjKron* 36; ktorých [cudów] zgołá nic Ian nie czynił (choćiáż mu y ty X*(i)qdz* K*(anonik)* fol. 99. niewiem iáko przczyta przeciw piłmu ś. *CzechEp* 305, 72, 83, 93, 194, 198 (15); Co mi teź X*(i)qdz* K*(anonik)* iákieś przechwalánie przczyta/ częgo fię fnadź od Iego Miłóści páná Woiewody Podolłkiego dowiedźiał/ iam [...] żadney rozmowy/ z pánem Woiewodá Podolłkim nie miał. *NiemObr* 67, 26, 92; *ActReg* 184; Nie żeby tu Piotr namniey w wierze zbłádził (iáko mu odftzczepieńcy przczytáią) ále iż [...] *WujNT* 655, *Ioann* 7 arg; *PowodPr* 42; Ktoby ták był głupi/ áby Lutrowi/ Kálwinowi/ Bezie/ więcey rozumu y wiadomośći piłmá ś. y táiemnic ktore Duch ś. otwarza przczytał/ á niźli im [ojcom Kościoła]? *SkarKaz* 43a, 82b; Bog ieft bogáty, możny, y łámemu tylko Moźność trzebá przczytác *CiekPotr* 38; [[*niewiasty śpiewáły*:] Poráził Saul tyfiác/ á Dawid dziefięć thyfięcy. [...] Y rzekł [Saul]: Dawidowi przczytáią dziefięć tyfięcy/ á mnie tylko tyfiác *Leop* 1.Reg 18/8 (*Linde*)].

przeczytać ku czemu (1): Wieź że kazde ftworzenie z pięknośći obieraią A ku piękney vrodzie cznotę przczytáią [tj. że to, co piękne, jest cnotliwe] *RejJóz* E5.

Z przysłówkiem ilościowym zastępującym dopełnienie bliższe (3): Synackzowie mili/ słucháicie tychto słow moich/ [...] że byście wierze wálzyi tak wielé nieprzczytali/ abyście iułz dobrze czynic nie mieli *MurzHist* S2v; Onego teź tytułu/ Vniuerfalis/ przijác niechćiał S. Leo/ ktorým go vcćčili: nie iżby tákim nie był/ á więcey mu przczytáli niźli miał w wrzędzie fwym *SkarJedn* 117; *CzechEp* 231.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (32); *że, iż* (16), *aby, żeby 'że jakoby'* (13), *zaimek względny* (10), *jakoby* (3)] (42):

obawamy się tego, żeby nam bracia naszymy nie przczytali tego, żeśmy się sami niepilnie tego domawiali *DiarDop* 114; Iełtze mi teź Kxiádz Biłkup przytzyta/ ábym ia tą náuką fwoią rołthyrki y niepokoie tzynił *KrowObr* B2, B2v; Dla tego Poetowie o nim [Deukalionie] wymyłnie piłáli/ przczytáiąc mu to/ iż on znowu narod ludzki w Grecyey odnowił. *BielKron* 23v; *SarnUzn* D6; Mamy w kłięgach iż Cimonowi to przczytano/ iáko by go niemiał kufel mierzić: á Scipioná wielkie łpánie. *GórnDworz* Ee6; *RejPos* 183v, 213, 234v, 333; Krzywdę tedy czynićie Pánu Bogu/ gdy mu to przczytacie/ iákobychmy zá pomocą iego Zakonu wypełnić

niemogli. *WujJud* 76v, 148; *CzechRozm* 17v, 30 [2 r.], 31, 32v, 35v (11); *SkarJedn* 139; Wiedzą to dobrze drudzy/ iáko mię Wálenty Neotebel wyzywa: y iáko to co nigdy nie było przczyta. *CzechEp* *2v, 21, 176, 193, 206, 216 (14); *NiemObr* 105, 170; *ActReg* 167; O záchowánié ábych nieťał/ żaden mi tego przczytác nie może *KochPij* C3.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia bliższego w zdaniu nadrzędnym (2): *RejJóz* E4v; Sergius gdy był Papieżem/ dopiro fie nád vmárłym Formozem pomścił/ kazał go z grobu wykopác á ściác/ [...] przczytaiąc mu zdradzyectwo/ iż Niemce Cefárze do Włoch przywiódł *BielKron* 173.

Z przytoczeniem (1): ięli/ wrzczy iákoby przedfię gráiąc/ wielkim głósem mowić s łobą/ áz fie y wádzić/ przczytaiąc ieden drugiemu/ othoś podemknął/ á ten záfię/ á tyś zákazał ná Flus *GórnDworz* T2.

Podmiotem jest tekst (10): gdyż łyfyzłz iż then głos ípráwiedliwość á śwíątobliwość przczyta Pánu temu. *RejAp* 61v; Ale tám Melchifedekowi pímo ś. zgołá żadnego oycá y mátki/ áni ná niebie/ áni ná ziemi nie przczyta *CzechRozm* 35; Tákże Páweł z Bárnábázem ípolnie chodźili y náuczáli/ á obádwa też iáko y pierwfzy wiernymi byli: á wždy cudá lámemu Páwłowi pímo przczyta *CzechRozm* 190, 28v, 64v, 65v, 107, 190, 193v; *CzechEp* 274; [Ktoż tu prószę niebaczy/ [...] Ze Credo Chryštułowi żadney wymyślony Náтуры nieprzczyta *ŁaszczPogrom* 7v].

Zwroty: »niesłusznie, niesprawiedliwie przczytác« (5:3): Y widzą to włyfycy iáwnie/ że ten miły Wikáriy žiemłki [tj. papież] więcey pánowánia łwoiego niezbożnego przełtrzeza/ á niżli [...] w Kośćiele popráwy [...] (–) Nieípráwiedliwie y to włytkim przczytacie. *WujJud* 126v; Przeto mu to [Jozuemu, że był prorokiem] żydowie niełfuznie przczytáią. *CzechRozm* 105v; *CzechEp* 49, 63, 82, 88, 211, 337.

»prawdziwie, słusznie przczytác« [szyk zmienny] (2:1): *SarnUzn* H2v; A trudno mi kto w tym [w pochwałach] pochlebłtwo przczytác ma/ bo nie tylko ia ále ínadź y włytká Koroná tá ławna to [żeś dary bożemi wszystkie stany przewyższył] W.W. przczyta/ y łfuznie przczythác może. *RejZwierc* 119; Toć [wielkie niezgody] wam prawdziwie przczytáią. *WujJud* 126v.

»sobie przczytác« [szyk zmienny] (20): *RejRozm* 399; ale kto to [iż w dobrym stanie jest] łobie chce przczytác [!] mułi być mocny w wierze *MurzHist* P2; O włzechmogący miły Pánie/ iákoż wiele záwždy tych bywáło/ ktorzy fie tágáli ná ten śwíęty vrząd twoy/ á ínadź łobie íełcže wíęłszą moc przczytáiąc/ niżli śwíęte Bołtwo twoie *RejPos* 234v; y łtrofuiąc go [Żydzi Jezusa]/ to mu przczytáli/ żeby to łobie przczytál czegoby w łobie nie miał. *CzechRozm* 30, 10v, 43; *SkarJedn* 34, 48; *SkarŻyw* 201; *CzechEp* 21, 49 [2 r.], 216, 247, 273, 323, 404; Zacnie tedy Chriřtus Pan o łobie mowil/ y wielkie rzeczy łobie przczytál *NiemObr* 105, 105; *SkarKazSej* 694b.

Szeregi: »przczytác i przypisowác« (1): y takim go [Jezusa Chrystusa] być wyznawam/ iż to iemu lámemu prawdziwie łfuzy/ cokolwiek pímo ś. fynowi włáfnemu pierworodnemu/ y namileyřzemu Bożemu przczyta y przypifuie *CzechRozm* 65v.

»przywłaszczác a przczytác« (2): Káżdá z onych łekt kłobyie kołcyoł cyągnye/ [...] łobyie łfczyrą á zdrową náukę ewányeliey/ y práwe vżywánye łwytołci przywłáłsczáyąc á innym błád/ fáłřz/ kácyrłtwo/ y łfaleńłtwo przczytáyąc. *KromRozm III* C2; *RejPos* 213.

»zadawać, przyczytać« (1): iuż też čás ieft/ áby fię [...] pokazáło/ co też mnie y z bráciá moią/ I.M. X*(i)qdz* K*(anonik)* nieflufznie zádaie/ przyczytá: y czym nas brámuie. *CzechEp* 211.

a. Wyrażać (wyrazić) przekonanie, że ktoś a. coś jest sprawcą lub przyczyną czegoś (91) : RejJóz H6; *LubPs* dd2 marg; *RejWiz* 53v, 140v; *BibRadz Iob* 29 arg; A przyczytamy tho [głód i nędzę] więc czáfom złym álbo fuchym álbo mokrym látom. *RejAp* 58v, 111v; Nie ták iáko ow co gdy mu fie co nietrefnego trefi/ tedy wšytko dyablóm przyczytha/ powiedáiąc: Alboć mię tu byli dyabli ná ten čás przyniefli/ álboć to dyabli ná mię przepuścili. *RejZwierc* 139v; Pan połał do niego [*Dawida*] drugiego Proroká/ [...] wkázuiąc do niego że znowu wpadł w pychę/ przyczytháiąc zwycięstwo fwoie mocy fwoiey á nie mocy moiey *RejZwierc* 204v; *BudNT przedm* a6; gdy soli/ wodzie/ swiecy [...] y inšzym niezliczonym chwałtam y bálámuctwam fwym/ y grzechom odpufzczenie/ y ciáá y duŕze zbáwienie przyczytáią *CzechRozm* 223, 103v, 104, 162v, 215v, 216v, 229v; Zkąd łáčno poznác/ że śláchectwo nie zrodzáiu/ áni też z wielkicy máiętnoścí pochodzi. Ale choćiaby ie też rodzáiowi przyczytano/ coŕ wŕdy inšzego ieft/ [...] iedno los rodzenia/ á ludzkie mnimánie *ModrzBaz* 57; *SkarJedn* 102; ten cud widział Márcjan/ przeć niemogł/ ale go czáfom przyczytáł *SkarŻyw* 179, 15, 21, 196, 243, 250 (10); Tedy w tym Czytelniku miły nie Miechouiuŕfowi [...]/ ále Drukárzowi/ álbo piárzowi iego tę omyłkę lat przyczytay *StryjKron* 380; Ondzie to znácznie ná Bogá fámeo włóżył/ ktory tę moc vczynił [...] w bołtwie fyná fwe⁸⁰: á tu oto záś fkutek tego fynowi przyczyta *CzechEp* 203, 141, 181 [2 r.], 189, 203, 228 (13); *ReszList* 185; *ActReg* 81; *WujNT Philem* 18; *PowodPr* 15; Bo wyznawa Helźbietá: Skoro/ práwi/ sftáł fię głos pozdrowienia twego w vřzu moich: vwefeliło fię dzieciátko w żywoćie moim. Iey [*Maryi*] to przyczyta iáko naczyniu Bożemu. *SkarKaz* 579b, 43b, 352a, 420a, 515b; Przetoŕ chytrey obłudy sierścí [*tj. kolorowi włosów*] nie przyczytay: Lecŕ kto z ludzmi nie fzczyrze, Iudaŕzem go witay. *KlonWor* **2v; [A tak nie radbym iako sluga y poddany j.k. m. pana swego tego slyszal, aby to [*wyprawę Wiśniowieckiego do Wołoch*] kto jego k.m. przicytacz miał, bo wiem pewnie ze się to wšytko dzieie nad wola, wiadomosc y nad roskazanie jego k.m. *CorfusDocum* 222].

Z przysłówkiem ilościowym zastępującym dopełnienie bliższe (1): O kácerftwo Arryáńskie czemu nágrawáłz y vrágałz fię/ czemu łobie do czáfu wiele przyczytałz. *SkarJedn* 27.

cum inf (1): Ználem ia wielkie dobrodzieyftwá twoie/ [...] Zá ktorem dziełkow ia nie dawał tobie/ Przyczytáiąc to mieć od fzcześcía łobie. *CzahTr* B3.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (12); zaimek względny (8), iż (5), zaimek pytajny (2), iżby 'że jakoby' (1)] (16): Bo gdy był Dawid wygnan s kroleftwá przez Abfáloná/ tedy to przyczytáł grzechowi fwemu/ iż był odłáczon od koŕciołá. *LubPs* L4v; *BibRadz I* 73d marg, II 93d marg; áni też tego białyngłowam piéknym przyczytáim/ co walk/ co mordow/ ná fwiecie było: bo w tym nie one krzywy *Górndworz* L17; *RejPos* 238v; Bogu tedy to/ co fie przez Moyŕzelzá działo/ mieli by żydowie przyczytác y zá tho go záwłze wychwáłác/ á nie ták fie ná moyŕzelzu [!] záfádzác. *CzechRozm* 104, 25, 36, 45v, 177v; Niełzczefna mátko (ieŕfli przyczytác możemy Niełzczęścíu/ co prze głupi rozum fwóy ciérpiemy) Gdzie teraz twych ŕiedm fynów/ y dziewek ták wiele? *KochTr* 14; Napierwey mi tedy to [*ksiądz kanonik*] przyczyta (fol. 360.) iż by to moy miał być przydátek *CzechEp* 266, 265; Coŕ ná nas Bog dopuścí, grzechom przyczytámy *ArtKanc K*; *WujNT* 551, Yyyyy;

[Poganin pewnie wymówek nie przymie, iedno co od jednego, od kilku Polaków będzie uczyniono, to wszystkim będzie przyczytał *AktaSejmikPozn 1600/214*].

Podmiotem jest tekst (5): *CzechRozm 45v*; Bo co się tknie włafnego fyná Bożego/ iż mu też częfsto piłmo ś. fprawy niektore/ temu lámemu Bogu fłużące/ przyczyta: tedy [...] *CzechEp 272*; A to dla tego/ iż iáfnie to ftworzenie piłmo nowego przymierza Bogu oycu lámemu przyczyta *CzechEp 274*, 280, 281.

Zwroty: »sobie przyczytać« = *sibi ipsi imputare JanStat [szyk zmienny] (14)*: To mowi [apostoł do *Koryntian*] áby się czuli/ á nákoniec fwoię prózną chwałę odrzucili gdy to fobie przyczyta w czym oni winni byli. *BibRadz II 93d marg*; *RejZwierc 192v*; y infzych tákich świádectw iefst wiele/ w których to fobie Bog przyczyta/ iż on fám krolá tego [tj. *Chrystusa*] dáć miał *CzechRozm 177v*, 27, 49v, 203, 232; *SkarJedn 27*; Co też potym [ksiądz *Powodowski*] przydáie [...]: Zebyfmy świát wftytek potępiác mieli/ fobie lámym zbáwienie przyczytáiac etc. Iż się iuz ná tákowąż máfzkárę odpowiedziáło/ tu iey zániecham *CzechEp 406*, 189; Pan Chrifstus mowác o wielmożności fwoiey/ y vczynkach Bołkich: nie fobie lámemu/ ále miłości oycowfkiey to przyczyta/ z ktorey to wftytko pochodzi *NiemObr 107*; będziem mieć Kryftá z fobá fpoionego/ grzechy náfze przyczyta fobie fám/ á fwoię fpráwiedliwość dáruie nam. *ArtKanc N8*; *WujNT Yyyyy*; *SarnStat 692*.

»własnie przyczytać« (1): Bo w ten fpołob gdyby [*Syn, tj. Chrystus*] był tylko f rzodkiem á naczyniem przy ftworzeniu/ nie mogłby go był názwáć włafnie Apoštoł ftworzycielem/ áni by mu był włafnie przyczytał to mowác: *Opera manuum tuarum sunt coeli. SarnUzn C6*.

Szereg: »przyczytać, (i) przypisować« [*szyk 2:1*] (3): iż tho fą odftztzepieńcy kthorzy nietylko fámey krwi Syná Bożego/ ále tełz tym rzetom ktore kupuiá zá frebro y złoto/ przypifuiá y przytzytáiac/ odpufztzenie grzechow *KrowObr A4v*; *ModrzBaz 21*; Co ná innych mieyfách [*św. Paweł*] przypifuie wierze/ to tu przyczyta nádziei: iż nie lámá wiárá wfpráwiedliwia y zbawia *WujNT 551*.

α. Przypis(yw)ać autorstwo tekstu (2) :

Zwroty: »fálfzywie przyczytać« (1): Temuż Clemenfowi liftow wiele ktoreby do rożnych ofob piác miał/ fálfzywie przyczytáiac (co się z rzeczy okázuie) Papiefczy pochlebcy *NiemObr 55*.

»sobie przyczytać« (1): á náwet y infzych wfstaw ktore imieniem Bożym Moifefz ludowi Izráelfkemu podawał/ tych fobie Iezus Chrifstus [...] nigdy nie przyczytał *CzechEp 279*.

2. Odnieść (odnosić) do kogoś (w polemikach religijnych o interpretacji prorocत्व i sformułowań zawartych w Piśmie Św.) [co komu] (54) : *KromRozm III 12*; *KrowObr A4*; Bo ácz niektorzy to widzenie Apoštoła tego tey niewiáfty przyczytáli pánnie Máriei dziewicy mátcie człowieczeńftwá Páná náfzego/ ále iuz fie thá byłá ziáwiłá. *RejAp 99*, 91v; *RejZwierc 139*; iż tego ták nie rozumiem/ iżeby [pisarz listu do *Hebreów*] fłowá te fynowi Bożemu/ [...] Y tyś Pánie ná początku etc. przyczytác miał: gdyż lámemu Bogu oycu fłużá *CzechRozm 36*; Cołz to wždy zá ták hárdá/ á flepa dumá w tobie? ábo co zá opáczny fmył? iż imię to Elohim śmiefz ludziom przyczytác *CzechRozm 51*; Bo co mowifz/ iż Bogá oycá nigdy ná żadnym mieyfcu nie zowie piłmo ś. żywotem wiecznym/ y przeto/ ty fłowá fynowi przyczytałz. Azáfzbym ia też tákże nie mogł mowić: Nigdy w ftárym teftámenćie áni w nowym/ nie dáie te^{go} tytułu piłmo ś. fynowi *CzechRozm 63v*; Abowiem to on [errata zmienia: o nim] [tj. o *Janie Baptyście*] ániół oycu iego Zachariafzowi opowiedá y práwie mu

to prorocstwo Máláchiaľzowe przyczytaľ/ iáko náľz Lukáľz Ewángeliťá ľwiádczy *CzechRozm* 108v, 36v, 49, 51v, 54v, 61 (17); Zádáie mi teź y to/ ále tákże nieľľuľznie: żebyľmy my czyťaiáć w piľmie ś. roźność perľon/ to wkupe ġmáťwáiáć/ mieli fáme^{mv} oycu przyczyťáć/ przykľádem Sábellianow dawno potępionych *CzechEp* 222; nie máľz nic w ľťárym Teľtámenćie/ ľpraw y mow/ ktorychby mu [*Chryľtusowi ksiádz Powodowski*] nie przyczyťáľ. *CzechEp* 261, 150, 165, 167, 214, 263 [2 r.] (12); przedśię niewiem/ iáko te^{so} zbędá/ mowiáć o wćieleniu Boźym/ áby nie muśieli wľzyťkim trzem ofobom (iáko oni zowiá) tego [iź *Maryja jest rodzicielká*] przyczyťáć *NiemObr* 137.

Ze zdaniem dopeľnieniowym [zawsze z zapowiednikiem: to; zaimek względy] (6): Iź co o ľobie Iezus Pan [...]/ iáko człowiek prawdziwy powieda: to oni iákiemuś przed wľzemi rzeczámi z iľtnośći Boźey vrodzonemu przyczyťaiáć. *CzechRozm* 21, 125; A ielźcże tego dowodźi [*ksiádz Powodowski*] [...] Chćáć tę potwarz ná Ianá ś. wewlec: żeby on Páná Chriľtuľá tym Bogiem zwaľ/ o nim to mowiľ/ y iemu to co Ezáiaľz y Stefan powiedźiaľ/ przyczyťáľ *CzechEp* 170, 163, 203, 298.

Podmiotem jest tekst (9): ktore [*Pismo św.*] częľťokroć inľzá rzecz zda ľie mowić/ á inľzá przedię znáćy: y częľťo iedny imiony drugich názywa/ y ony im przyczyťa. *CzechRozm* 107v; wľzákże iednák to wiedźieć potrzebá: iź ty ľłowá ktore piľmo święte Bogu/ Chriľtuľowi/ y ľudźiom przyczyťa/ nie iednáko závády máiać być vwaźáne y wykľádate *CzechRozm* 197; poľpolitá to iź piľmo święte názywa Bogá zbáwićielem y odkupićielem: áźci teź tákże toź przyczyťa ľynowi. *CzechRozm* 202, 7v, 8v, 123, 202 [2 r.].

Zwroty: »sobie przyczyťáć« (2): *CzechRozm* 10; obiecuieć P. Bog zapľáťę [...] y ná onym ľáďdzie ľwoim/ gdy twoie iáľmuźny ktoreś bliźniemu czyniľ/ ľobie ľámemu przyczyťa *SkarKaz* 279a.

»wľasnie przyczyťáć« (1): Kthore ľnadź przezwiľká [*chľopiáťka – źłodzieje, cnotki*]/ wľáľnye im ye przyczyťaiáć/ bo wtákye dzis podeyrzenia chľopyęťá przyľźy/ że zá ľedwe im kto dobre ľlowo rzecz. *GliczKsiáź* 6v.

Szeregi: »przyczyťáć, przypisować« (1): Ale to co on wedle ľitery/ o rzeczy dawno przeľźley wľzyťkim przyczyťa/ to teź Ewánieliťá zoľobná Iezuľowi Pánu nieiákim ľpofobem duchownym przypiľuie *CzechRozm* 143v.

»przyczyťáć, przyznawać« (1): iź nie k rzeczy [*ksiádz Powodowski*] to Pánnie Márie y przyczyťa/ co wprzod poľoźyľ Ezáiaľz: á dopiero to co ná wtorym mieyľcu ľtoi Chriľtuľowi wďdy przyznawa *CzechEp* 298.

»przyczyťáć, (i) wľoźyć (a. wkľádać)« [*szyk 1:1*] (2): piľny czyťelnik ľnadno obacźyć moźe/ że [*Pismo św.*] częľťokroć teź rzecz/ ktorá raz ná Bogá ľámego wkľáda/ ľynowi iá teź potym przyczyťa *CzechRozm* 202, 192.

3. Udzielać, dawać, przekazywać od siebie, kierować do kogoś [komu; w tym: co (6)] (7) : Czemu Pan więťľze miľoľierdzie závády przyczyťa człowiekowi frogiemu á zľośćiwemu/ [...] niźli tobie przebránemu ľwemu *RejPos* 164v; ktorzy [*niewierni*] rzeczom vczynionym y báľwanom Boľká cześć przyczyťáli. *SkarŻyw* 189.

Zwroty: »przyczyťáć co komu náleźy« (1): Ale kiedy ġi [*rozum*] więć kto zmieľza s pocźćiwofćiá [...]. Przyczyťaiáć káźdemu co komu náleźy/ Ten [...] *RejWiz* 7v.

»niesłusznie przyczytać« (1): Ktorych [świętych] osobliwemi modlitwami/ ludzie zawiedzeni wzywają: á nákoniec im też onę iedyną y ofobliwą modlitwę/ którą Chrifus wcznie fwe Bogá oycá fwego wzywác náuczał/ to ieft/ Oycze náfz ktorys ieft ná niebiefieh niefłufznie przyczytáią. *CzechRozm* 6v.

»sobie przyczytać« = *brać, zawłaszcząć* (2): *SkarJedn* 139; Smiele fobie [rzymscy katolicy] fąd twoy przyczytáią *CzechEp* 37.

Szereg: »przyczytać i przywłaszcząć« (1): A ták wedle włafności fłow pílmá świętego/ fám tylko Pan Bog nas wpráwiedliwia dla Páná Kryftufá/ gdy nam grzechow náfzych nie przyfáda/ ále fpráwiedliwość iego przyczyta y przywłáfzcza. *WujJudConf* 95v.

4. *Poczyt(yw)ac za coś; imputare PolAnt; reputare Vulg [komu; w tym: co (6)] (7) :*

przyczytać ku czemu [= jako co] (2): Vwierzył [Abraham] tedy Pánu/ y przyczytano mu to ku fpráwiedliwości. *BibRadz Gen* 15/6; *WujNT Rom* 4/23.

przyczytać za co, za jakie, czyje (5): *KromRozm I* L4v; ROzumiem temu [...] że mi to nie ieden za ofobliwé głúptwo smiele przyczytá/ ífz [...] íá będąc człowiekiem i nauki i rozumu niewielkié⁶⁰/ nie tilko íię wazę pífac/ ale tefz [...] dopufzczám [...] drukowac *MurzHist* A2; *WujJudConf* 95; *CzechEp* 221. Cf *Zwrot*.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (3); iż (3), zaimek względny (1)] (4): A Nowokrzczeńcom/ ífz fye wtym z kołcyólem pópolitym nyezgadzáyá/ zá błád y kácerftwo przyczytamy. *KromRozm I* L4v; *MurzHist* A2; *RejPos* 307; ífz znác że I.M. X(iqdz) K(anonik) nie fwymi tám oczymá pátrzał: gdyż mi to przyczyta zá wyftępek/ co ía tám borzę/ y íáko rzecz fprofná gánię *CzechEp* 221.

Zwrot: »za złe przyczytać« (1): A gdy mu tho niektorzy zá złe przyczytáli/ ífz <z> ták grzelzną á fwowolną niewiáfłą miał íáwne rozmowy fwoie/ powiedzyál iednemu z nich: [...] *RejPos* 307.

Szereg: »przysádać i przyczytać« (1): ále owfzem przyfáda nam y przyczyta [Pan Bóg] Spráwiedliwość Kryftufowę zá náfz włafną *WujJudConf* 95.

5. *Brać (wziąć) pod uwagę, policzyć [w tym: z przeczeniem 'nie pamiętać, odpuścić' (11)] (12) :*

W połączeniach szeregowych (2): że Bog wftyftkim fwym wybránym fynom y corkam odpufzczác będzie grzechy/ [...] A ták íe odpufzczác będzie że ích íuż wíęcey pámiętác nie będzie/ Nie ífzby ích nie było/ ále ífz choíaby były/ on íe pokryie/ y onych nie przyczyta/ áni ích wíęcey pámiętác będzie. *CzechRozm* 116v, 211v.

Zwrot: »przyczytać grzech; nie przyczytać grzechu, nieprawości, występku« = *reputare delictum Vulg, PolAnt (1;9:1:1)*: Abowiemci Bog był w Chryftufie/ iednáiąc fwiát z fobą/ nie przyczytáiąc ím wyftępkow ích *Leop* 2.Cor 5/19; *BibRadz* 2.Cor 5/19; Acz mu [Chryftus człowiekowi] tu nic nie przyczyta czymby íie miał mściíc nád ím tey krzywdy fwoiey [tj. męki]/ ále ífz mu przyczyta grzech/ á íelzće nie ledá grzech/ ále wíadomy á vporny grzech [tj. wzgardzenie]. *RejPos* 333, 310v, 326; *CzechRozm* 116v, 207, 211v; Błogośłáwiony człowiek/ ktoremu Pan nie przyczytál grzechu [cui non imputavit Dominus peccatum Vulg Ps 31/2] *LatHar* 160 [przekład tego samego tekstu: *RejPos* 310v, 326, *CzechRozm* 207]; A klękńáfzy ná koláná/ záwołál głósem wielkim [kamenowany Szczepan]/

mowiąc Pannie/ nie przyczytay im tego grzechu [*ne statuas illis hoc peccatum*]. *WujNT Act 7/60*[59], s. 425, *2.Cor 5/19*.

Synonimy: 1. przypisać, przypisować, przywłaszczać; a. uznać, uznawać; 5. policzyć.

Formacje współrdzenne cf CZYŚĆ.

Cf PRZYCZYTAJĄCY, PRZYCZYTANIE, PRZYCZYTANY

LW